

У КРИВОМУ РОЗІ МАЮТЬ ВІДБУТИСЯ ВИБОРИ

Про те, що в нашому місті мають відбутися вибори, знають уже далеко не тільки одні криворіжці і не тільки в країнах Європи, а й по всьому світу. І все – завдяки матеріалам про це у найавторитетніших засобах масової комунікації. Зокрема, радіо «Свобода», посеред іншого, інформує про це у своїй публікації «До ВР скерували звернення про призначення позачергових виборів мера Кривого Рогу» так: «Виконувач обов'язків міського голови Кривого Рогу Юрій Вілкул скерував до Верховної Ради звернення про призначення позачергових виборів мера міста через смерть попереднього мера Костянтина Павлова, йдеться в документі, оприлюдненому пресслужбою криворізької міськради...»

128 років польоту «Свободи», ми у місті Кривому Розі й наша, українська, справа

НА ПЛАНЕТІ нині немає старшої за неї, досвідченішої і авторитетнішої серед українців усього світу україномовної газети. Це газета української громади в США «Свобода», перше число якої вийшло 15 вересня 1893 року, ще наприкінці 19-го століття. Тобто – 128 років тому. І цей неповторний свого роду політ крізь товщу часу є найпереконливішим доказом величезної потуги українства, його СЛОВА. Тому і в ці перші тижні вже 31-го року незалежності молодій Українській державі (а її ми відзначили 24 серпня) ми, українці, маємо ЖИВОГО свідка всіх перетворень, які протягом того часу відбувалися. Свідка-літописця, котрий бачив і війни, і революції, і голодомори та все інше розмаїття подій, що пережив український народ на своєму шляху в тривожне сьогодні чергової війни. І весь цей літопис перемог, звершень і важких поразок доступний для кожного бажуючого знати і розуміти суть УКРАЇНСЬКОЇ СПРАВИ. Щоб у цьому переконатися й поступово дізнатися про все пережите із більш ніж 23-х тисяч чисел газети, достатньо вийти в інтернет-простір за посиланням. <https://svoboda-news.com/svwp/>

Газета «Свобода» потужно впливає на нас, українців, і протягом кількох десятиліть уже нашого сьогоднішнього, коли знову відродилася Українська держава. В цьому переконалися і ми, криворізькі просвітяни й правозахисники, коли створили у місті в 2006-му році незалежну україномовну газету «Промінь Просвіти». Бо коли звернулися з інформацією про вихід нашої газети й про наші плани до тодішньої головної редакторки «Свободи» Ірени Яросевич, то реакція була дуже швидкою. Спочатку інформацію розмістили на сайті, потім – безпосередньо в газеті «Свобода», далі – ціла сторінка в другому числі газети за 2007-й рік з нашими матеріалами, а потім пішли листи від українців зі США і навіть – фінансова підтримка. Першими відгукнулися сестри Когут: Валентина, Надія і Лідія. І ця підтримка дозволила нам тоді організувати передплату для деяких сільських і шкільних бібліотек на землі Січеславщини. Вона, підтримка, триває й досі. А щодо фінансової, то останнім часом – від українців Америки Василя Стана і Олексія Коновала через Фондацію імені Івана Багряного, за що ми їм безмежно вдячні.

Але, на жаль, зовсім іншою була реакція згодом тут, в Україні, коли місцеві та вищого рівня зверхники ознайомилися з нашими гострими публікаціями й десь за півтора року переконалися в серйозності наших намірів. У результаті припинилося фінансування випусків газети з центрального офісу ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка, а на початку 2009-го була навіть організована спроба усунути від керівництва криворізькою організацією народного депутата України першого скликання Миколу Коробка, безпосереднього ініціатора створення «Проміня Просвіти». Можна побачити, як те відбувалося, ось тут: <https://www.youtube.com/watch?v=NYmdTD5BpdE>

Множилися перешкоди на шляху нашої діяльності й далі, місцеву просвітянську організацію внаслідок рейдерських дій очолив кореспондент

провладної газети «Червоний гірник» Микола Крамаренко (до того – навіть не член «Просвіти»), який протягом останніх років публікує свої матеріали в «Домашній газеті» майже виключно російською мовою (і це – під час російсько-української війни!). А от журналістський колектив газети «Свобода» поставився до нашої діяльності набагато уважніше, розмістивши матеріал «Нелегкий шлях української газети» в 2016-му році під рубрикою «Історія». <https://svoboda-news.com/svwp/%D0%BD%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%B3%D0%BA%D0%B8%D0%B9%D1%88%D0%BB%D1%8F%D1%85-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97-%D0%B3%D0%B0%D0%B7%D0%B5%D1%82%D0%B8/> - На той час уже активно діяла створена за ініціативою Миколи Коробка громадська організація «Криворізьке міське правозахисне товариство», а в 2017-му довелося перереєструвати й газету в «Промінь Просвіти Є», хоч надзвичайно складна ситуація щодо газети вималювалася уже майже перед самою війною, в грудні 2014-го, про що свідчить матеріал «Промінь Просвіти» не зламати» (за посиланням https://prosvita.at.ua/news/promin_prosviti_ne_zlamati/2013-12-30-1143)

Місцева ж влада (аж до раптової смерті Миколи Коробка 30 березня 2021 року за не до кінця з'ясованих обставин, та й після неї) всіяко намагалася не помічати ані наших ініціатив у громадській правозахисній діяльності в місті та за його межами, ані величезної ролі при цьому в ній самого Миколи Коробка.

Тим часом у Кривому Розі дуже важко, майже неможливо, купити україномовну газету (навіть на 95-му кварталі!)... Хіба що – і досі підвладний «Червоний гірник», який кілька років тому офіційно назвався незалежною газетою? Але й там (чи не в кожному числі) є матеріали російською. Бо насправді знайти підтримку українській справі тут, у нас, дуже й дуже важко. Тому актуально й досі сподіватися на вільну Америку, на газету «Свобода» й на патріотів із тамтешньої української громади.

Ганна Гопко: «Коли вже існує безпекова угода зі США, яка має значно ширші можливості, і тут ми говоримо про статус союзника поза НАТО – таке різноголосся є шкідливим»

Постанову про звернення до Конгресу США не прийняли. Схоже звернення вже реєстрували ще у 2017 році.

На позачерговому засіданні ВР не підтримали проєкт постанови про звернення до Конгресу США щодо надання Україні двостороннього статусу основного союзника США поза НАТО (MNNA). Ініціатором проєкту є Олексій Гончаренко, нардеп від «Європейської Солідарності». За нього проголосувало лише 24 депутати.

«Проєктом Постанови пропонується звернутися до Конгресу Сполучених Штатів Америки з проханням про ухвалу законів, які забезпечать підвищення рівня двостороннього співробітництва України та Сполучених Штатів Америки у безпечовій галузі з урахуванням досвіду надання статусу основного союзника Сполучених Штатів Америки поза НАТО», - йдеться у пояснюючій записці до постанови.

Однак нещодавно, під час візиту Володимира Зеленського до Вашингтона, Україна та США підписали оборонну угоду. Міноборони наголошувало на тому, що вона є набагато вигіднішою, ніж пропозиція домовитись зі США про статус основного союзника поза НАТО. Завдяки цій угоді, США обіцяє допомогу з розвитком критичних інфраструктур ЗСУ, чого не гарантує статус MNNA. Тиждєвніше писав про різницю між рамковою угодою та статусом союзника поза США.

Поза цим, такий самий проєкт постанови подавали ще у 2017 році. У ній також апелювали до умов Будапештського меморандуму та агресії Росії проти України. Частково текст обох постанов повторюється. Ексголова комітету ВР у закордонних справах та голова правління ГО «Мережа захисту національних інтересів «АНТС» Ганна Гопко, одна з ініціаторів постанови зрештою 2017 року, розповіла Тижню, що актуальність звернення до Конгресу сьогодні є під сумнівом:

«Тоді ми через постанову звертали увагу на те, щоб США взяли лідерство у просуванні України і посиленні нашої обороноздатності та фінансової підтримки. Ну і апеляція до Будапештського меморандуму, тому що тоді ми, на жаль, не бачили зменшення обстрілів і ситуація із виконанням Росією своїх зобов'язань була печальною. Але з того часу ми сильно просунулись: отримали програму розширених можливостей, закріпили в Конституції, що рухаємось до членства в НАТО. З тої постанови і доцільності її тоді багато чого змінилось», - стверджує Ганна Гопко.

Нардепка розповіла, що під час останнього візиту до Вашингтону на посаді голови комітету у закордонних справах у червні 2019 року, в Раді Нацбезпеки при Білому домі, що деякі країни члени альянсу реагують однозначно на надання комусь статусу основного союзника США поза НАТО: «Деякі країни будуть розглядати це ніби «окей – ви вже отримали від американців підтримку, тоді навіщо вам зараз говорити про вступ до НАТО, якщо ми вас вже захищатимемо».

На думку фахівчині, після візиту президента до США, міністр закордонних справ мав би зібрати лідерів фракцій та ключових комітетів і зробити апдейт – «що було у Вашингтоні, тому що коли вже існує безпекова угода, яка має значно ширші можливості, і тут ми говоримо про статус поза НАТО – таке різноголосся є шкідливим».

Тетяна БОЦЬ.

сайт «Тиждень», 9 вересня 2021 року.

Адреса матеріалу: <https://tyzhden.ua/Politics/252996>

День міста Дніпра

На центральному проспекті Яворницького (від вулиці Короленка до вулиці Воскресенської) 11 вересня було багатолюдно із самого ранку. Тут проходив 10-й артфестиваль «Мистецький квартал». Зокрема, на суд глядачів представили витвори, зроблені своїми руками, майстри петриківського розпису, гончари, вишивальниці, лялькарки. Дивовижні краєвиди міста на своїх полотнах представили й місцеві художники. Посмакувати цьогорічним медом пропонували пасічники. А майстри пера Дніпра з Національної спілки письменників України (очолює обласну організацію Фідель Сухоніс) мали можливість поспілкуватися безпосередньо із читачами, поширити свої твори у різних жанрах і відповісти на запитання.

Мені, наприклад, вдалося поспілкуватися з відомим письменником та краєзнавцем Миколою Чабаном. Він розповів про ним написані нові книги, які вийшли в різних видавництвах. Найновіша – «На терезах вічності. Постаті, факти й події з історії Новомосковська і Новомосковського повіту», що побачила світ у видавництві «Ліра».

Крім цього, письменники виступали зі сцени, читали ними написане. Серед них – також уже добре відома читачам нашої газети молода українська поетеса Наталія Федько, авторка п'яти поетичних збірок.

Арт-фестиваль «Мистецький квартал» організували та провели управління культури Департаменту гуманітарної політики Дніпровської міської ради та КЗК Дніпровський Будинок мистецтв Дніпровської міської ради

Олена МАКОВІЙ

На світлинах: подяка та подарунки від друзів та колег; під час святкування Дня міста з Наталією Федько; фрагмент виставки книжок.

Фото авторки і Наталії Федько

«Нас називали безумцями». 30 років тому над містом Дніпром вперше підняли синьо-жовтий прапор

ДНІПРО – 16 липня виповнюється 30 років з дня першого підняття жовто-блакитного прапора над Дніпром, тоді ще Дніпропетровськом. Встановлення 13-метрової щогли з національним стягом влаштували активісти Народного Руху. Захід приурочили до першої річниці ухвалення Декларації про державний суверенітет України: того року цей день відзначали як День Незалежності. Відбулася урочиста хода. А після була кількодобова варта активістів біля стягу, побиття їх міліцією, голодування під міськрадою.

На площі біля театру імені Шевченка, де 16 липня 1991 року вперше піднімали стяг, є табличка, яка свідчить про дату. Голова обласного Товариства політ'язнів та репресованих Іван Дремлюга розказує: того дня на цьому місці зібралось близько двох тисяч дніпрян. Ідейником був тодішній голова крайового проводу Народного Руху, театральний художник Іван Шулик. Це він домовився про виготовлення щогли, знайшов тканину для пошиття прапора й вигадав, як непомітно підготувати подію під носом у прорадянської влади.

«Купити такий прапор в магазині тоді було неможливо. Іван Шулик купив десь 12 метрів звичайної тканини, але, працюючи в театрі юного глядача, він виміняв цю тканину на синю і жовту. Дружина Олеся Завгороднього Тамара пошила прапор. Розмір його був 3 на 6 метрів, досить великий. У Сухачівці був майстер-зброяр, який допоміг виготовити щоглу. Іван каже, що користуючись тим, що в театрі гастролювала трупа з Рязані, він попросив їхнього шофера привезти цю щоглу. Її сховали в бур'янах. І щоглу, і прапор, і розчин, яким мали забетонувати», – розповів Іван Дремлюга.

Дніпрянин Віктор Савченко – один із тих, хто у день підняття прапора стояв на площі. Розповідає: на той момент він, фаховий інженер-будівельник, уже майже два роки був членом Народного Руху, очолював одну з районних організацій. «Я був там тільки вдень. Прапор підняли, виставили охорону. Але влада не змирилася. Валерій Пустовойтенко, який тоді керував у міськраді, – його називали «Пустий Войтенко», – дав наказ розгромити. Часи були інші тоді. Це зараз все звично – і герб, і гімн, і незалежна Україна. А тоді Україна була радянською, нас називали безумцями, і плювали на нас, і листівки наші рвали», – розповів Віктор Савченко.

«Рухівці» виставили цілодобову охорону біля прапора. Спершу чергувало близько пів сотні людей, але на четверту ніч їх залишилося тільки семеро. Тоді міліція відтіснила активістів, а комунальники зрізали щоглу. Серед вимог було надати приміщення Народному Руху, а також припинити переслідування всіх «неформальних громадських організацій». Влада погодилася на певні поступки.

«Може, для когось це звучить парадоксально, але того дня Україна святкувала свій День Незалежності. І навіть «Голос України», газета Верховної Ради, зазначила це на своїх шпальтах. Але до дніпровської влади не дійшла ця ідея, і ті, хто намагався реалізувати Декларацію про державний суверенітет на практиці, сприймалися як чужі. Цей день став знаковим, після якого почалася хвиля демонстрацій,

протестів, масових мітингів. Він засвідчив прагнення українців до незалежності», – зауважив історик Іван КОЧЕРГІН.

Юлія РАЦИБАРСЬКА, журналістка-фрілансерка, радіо «Свобода», 16 липня 2021 року

(У скороченому вигляді. Повністю читайте за посиланням: <https://www.radiosvoboda.org/a/prapor-u-dnipri/31362687.html>)

